

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Vinter 2022/23
Institution	KBH SYD HF & VUC
Uddannelse	HF
Fag og niveau	KS
Lærer(e)	Thomas Caspersen (TCA), Maja Sørensen (MAS)
Hold	9stam321

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Lange linjer (historie særfagligt)
Titel 2	Historieopgaven (historie særfagligt)
Titel 3	Kina (historie særfagligt)
Titel 4	Ulighed (Samfundsfag særfagligt)
Titel 5	Islam (særfagligt emne i religion)
Titel 6	Klimakrise (Fællesfagligt)
Titel 7	Køn og Sex (Fællesfagligt)
Titel 8	Tyskland (Fællesfagligt)

Titel 1	Lange linjer e21
Indhold	Kernestof

“Religion, livssyn og rationalitet” og “Filosofi og videnskab” i *Bryld Verden før 1914 - i dansk perspektiv* s. 30-32

“Græsk kultur” i *Bryld Verden før 1914 - i dansk perspektiv* s. 49

“Samfundet i Athen”, “Samfundet i Sparta” og “Athens politiske udvikling” i *Bryld Verden før 1914 - i dansk perspektiv* s. 15-18

DR-dokumentar: Hvordan grækerne ændrede verden, 51 minutter:

<https://hval.dk/mitcfu/materialeinfo.aspx?mode=2&page=2&pageSize=6&search=Antikkens%20gr%C3%A6kenland&orderby=title&SearchID=cfee2718-9aaa-49b6-932b-ec59f4b2be0c&index=3>

Kapitel 2 i Knudsen m.fl.: *Middelalderen* s. 17-23

Kapitel 5 *Grundbog til historie - Verdenshistorien indtil 1750*, Systime, 2000, s. 111

Kapitel 1 og 4 i Danielsen og Knudsen: *Renæssancen - Da mennesket kom i centrum*, Systime, 2005, s. 9-18

“Revolutionernes epoke”, “Den amerikanske revolution 1776” i *Bryld Verden før 1914 - i dansk perspektiv* 6 s.

“Francois de Voltaire” i Boberg & Malmkvist: *Politikens Verdenshistorie*, bind. 13, s. 175

“Rousseau” i Jensen, Arne Bangsby m. fl.: *Idéhistoriske tekster*, s. 221

“The founding fathers - revolutionens frontpersoner”, “Amerikanernes oprør mod briterne” fra

<https://faktalink.dk/titelliste/den-amerikanske-uafhaengighedskrig> sidst besøgt 14.12.21

Kilder:

Kilde: Perikles - Om Athens forfatning, Fra Frederiksen: *Grundbog til Historie*

Kilde: Den gamle oligark - Fra: Hartvig Frisch, *Athenernes Statsforfatning: en filologisk-historisk Analyse af Pseudo-Xenofons Skrift De Re Publica Atheniensium*, 1941. via

<http://voresverdenshistorie.dk/bind-1/2-antikkens-graekenland/kilder/sta-t-og-individ/den-gamle-oligark/>

Kilde: John af Salisbury om mennesket ca. 1120-80:

https://docs.google.com/document/d/1MC4lvoJ0cN_YnziTZL5skE-XCxl9-EU-O22xYukfPd0/edit

Kilde: *Giovanni Pico della Mirandola 1486:*

https://docs.google.com/document/d/1Oxy5p6TrYM_eDreuiP-1ADQbVE61eAf4PO_iRLXWIU/edit

Kilde: *Giovanni Boccaccio om pesten i Firenze*

Kilde: Den amerikanske uafhængighedserklæring 1776

Supplerende stof

Lærernote/hand out: "Tjekliste til arbejdet med kilder": [link til sitet her](#)

Lærernote/hand out om årsagsforklaringer: [link til sitet her](#)

Lærernote/hand out om historiebrug: [link til sitet her](#)

"En kort film om kildekritik" fra Rigsarkivet 2015

https://www.youtube.com/watch?v=Sp_DkxBqEcA

Nationalmuseets podcastserie *Verdens værste år* afsnit 1: "Den sorte død

1347" <https://natmus.dk/vorestid/podcast-verdens-vaerste-aar/>

DR-dokumentar: "Det første angreb" 2011:

<https://hval.dk/mitcfu/materialeinfo.aspx?mode=-1&page=1&pageSize=6&search=titel:%20Det%20f%C3%B8rste%20angreb&orderby=title&SearchID=72919e6e-2117-4fba-b6d2-e089b81e4939&index=1>

Film: "Rather Homemade Productions: Oplysningstiden - Hvad fanden skete der lige der" <https://www.youtube.com/watch?v=BeNuTibYyLw>

Holdspecifikt stof

"Dit demokrati: Styreformer" fra Folketinget.dk på

<https://www.youtube.com/watch?v=O8CfvHH7VOE>

"Dit demokrati: Demokratiformer" fra Folketinget.dk på

<https://www.youtube.com/watch?v=rPyNZolujvY>

Omfang	10 moduler á 50 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>nedslag i verdens og Europas historie fra antikken til idag, herunder forskellige typer af årsagssammenhænge og periodiseringsprincipper</p> <p>natur, teknologi og produktions betydninger for mennesker i historisk og nutidigt perspektiv</p> <p>styreformer i historisk og nutidigt perspektiv</p> <p>historiefaglige metoder</p> <p>historiebrug</p>
Væsentligste arbejdsformer	Gruppearbejde, klasseundervisning, selvstændigt skriftligt arbejde, mundtlig formidling, virtuelle arbejdsformer, læreroplæg, matrix-øvelser

Titel 2	Historieopgave
Indhold	<p>Kernestof:</p> <p>“Første verdenskrig – en europæisk katastrofe”, “Konflikter i Europa”, “Stormagtsforbund”, “Håbet om varig fred”, “Skuddet i Sarajevo”, “Krigen løber løbsk”, “Hvorfor brød krigen ud?”, “Hvordan blev krigen udkæmpet?”, “Skyttegravskrigen” fra Bryld: <i>Verden efter 1914 i dansk perspektiv</i> p. 31-44.</p> <p>“Fredsslutningen”, “Tyskland: Den svage Weimarrepublik” i <i>Mellemligstiden - litteratur, billedkunst, historie, økonomi</i>, Paldam, 2006 s. 30-33, s. 79-81</p> <p>Kilde: En sønderjydes øjenvidneskildring fra Somme-slaget 1916 fra: Kilde: www.eurobeast.dk/verdenskrig</p> <p>Kilde: Clemenceau: Regnskabets time, fra Olsen m.fl.: Grundbog til verdenshistorien, fra de store revolutioner til 2. verdenskrig</p> <p>Kilde: Uddrag af Versaillestraktatens bestemmelser vedrørende Tysklands forhold 1919 https://forlagetcolumbus.dk/boeger/historie/historiske-hovedlinjer/tekster/kap-17-tekst-17a/</p>

	<p>Brockdorff-Rantzaus svartale link her</p> <p>Supplerende stof:</p> <p>Site med formalia her</p> <p>Lærernote: Blooms taksonomi</p> <p>DR-dokumentar, 60 min: Granatchok – krigens skjulte skam https://www.dr.dk/drtv/se/granatchok_-krigens-skjulte-skam_169869</p> <p>Film: "1917", fra 2019</p> <p>Kort over Europa før og efter første verdenskrig: https://www.hf-kurset.dk/otto/historie/1-verdenskrig.asp sidst besøgt 14.12.21</p>
Omfang	13 lektioner á 50 minutter
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> - taksonomisk forståelse - evne til at arbejde selvstændigt med en historiefaglig problemstilling - skriftlige kompetencer - opgave-teknik
Væsentligste arbejdsformer	gruppearbejde, selvstændigt arbejde, læreroplæg

Titel 3	Kina
Indhold	<p>Kernestof:</p> <p>Horisont 8. februar 2022 "Kinas hemmelige menneskelejr" https://www.dr.dk/drtv/episode/horisont_-kinas-hemmelige-menneskelejr_e_296650</p>

Otto Leholt "Kinas historie" fra

https://drive.google.com/file/d/1ui_9zYY4mykl7ci6BBIzcnp2MHPmKb0n/view 2016

Bryld, Carl-Johan: *Civilisationernes verdenshistorie*, Systime (2 s.)

kapitel 5:

- Mod et forenet Kina.

-Kommunisternes sejr i borgerkrigen

"Kina fra storhed til sammenbrud" i *Civilisationernes verdenshistorie*, i-bog Systime

"Maoisme", "Kommunisme", "Socialisme" i *Verden efter 1914*, Bryld, Carl Johan 3 sider

"Planøkonomi" Fra *historieportalen.dk*

<https://historieportalen.systime.dk/?id=1820>

"Det store spring fremad" i *Ansigt til ansigt med kineserne* s. 89-92 og s. 94-97

Uddrag fra "Ekstremernes tidsalder" (2012)

<https://hval.dk/mitcfu/materialeinfo.aspx?idnr=TV0000021961&cfuid=5>

kilde: "Deng Xiaopings reformer", "Kina: Et ideologisk paradoks" fra Frederiksen, Peter (iBog): *Ideologiernes kamp - kampen om det gode samfund*.

<https://ideologi.systime.dk/?id=243>

Kilder:

- Uddrag af Nanjing-traktaten 1842
- Plakater fra Den lange march
- Det Store spring fremad, Liu Shaochis, rapport fra Centralkomiteen (Den øverste ledelse i Kina) til 8. nationale folkekongress. maj. 1958
- Uddrag af Dai Xiaois erindringer fra kulturrevolutionen. Nedsrevet i slutningen af 1960'erne

	<p>Supplerende stof:</p> <p>Casearbejde med selvvalgt case:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1: Xinjiang-provinsen <ul style="list-style-type: none"> - Nyhedsartikel TV2: https://nyheder.tv2.dk/udland/2021-03-10-kina-vil-tilintetgore-muslimsk-mindretal-viser-rapport - Nyhedsartikel DR: https://www.dr.dk/nyheder/udland/amnesty-kina-har-skabt-et-dystopisk-helvede-i-xinjiang - Debatindlæg skrevet af Policychef fra Amnesty International: https://www.altinget.dk/artikel/amnesty-kinas-forfoelgelse-af-uighurerne-er-en-af-vor-tids-helt-store-overgreb-paa-menneskerettighederne - Debatindlæg skrevet af Kinas ambassadør i Danmark: https://www.altinget.dk/artikel/kinas-ambassadoer-i-danmark-kina-bekaemper-terrorisme-med-uddannelse-og-udvikling - 2: Regeringens overvågning af befolkningen <ul style="list-style-type: none"> - https://www.dr.dk/nyheder/viden/teknologi/virkelighedens-big-brother-i-kina-faar-du-plus-og-minuspoint-efter-din - https://www.kristeligt-dagblad.dk/udland/kineserne-traekker-paa-skuldrene-af-skaerpet-overvaagning-det-er-til-gavn-os-alle - https://www.berlingske.dk/virksomheder/kina-saetter-sig-paa-teknologien-til-overvaagning - https://www.altinget.dk/digital/artikel/radikale-til-justitsministernen-at-overvaagning-skaber-frihed-er-noget-vroevl - 3: Panda-diplomati: <ul style="list-style-type: none"> - https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=pandadiplomati&tab=for - https://www.dr.dk/nyheder/politik-og-pandaer-6-historier-om-pandadiplomati - https://www.altinget.dk/artikel/kina-ekspert-kinas-pandadiplomati-lukker-munden-paa-danmark - https://www.dr.dk/nyheder/udland/derfor-forstaar-kina-ikke-vestens-syn-paa-tibet-og-dalai-lama <p>Lærernote: Model til analyse af ikonografisk materiale</p>
Omfang	12 lektioner á 50 minutter
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> - Kinas kommunistiske Partis vej til, og fastholdelse af magten - Perioden før kommunisternes magtovertagelse med særligt fokus på <i>De 100. års ydmygelser</i> og borgerkrigen.

	<ul style="list-style-type: none"> - Ændringen i Kinesiske selvopfattelse fra 'Riget-I-Midten' til ydmygelserne i forbindelse med mødet med briterne i opiumskrigen. - KKP's historiebrug som legitimering af deres magtmonopol - Den socialistiske og kommunistiske ideologi eksemplificeret ved Mao Zedongs reformpolitik i 1950-60'erne - Vurdering af Kina som et totalitært samfund med udgangspunkt i Kulturrevolutionen - Deng Xiaopings markedsøkonomiske reformer i 1980'erne og Kinas indtræden i den globaliserede verden. - Kildekritik
Væsentligste arbejdsformer	Projektarbejde, skriftlighed - logbog/portfolio, gruppearbejde, individuelt arbejde, læreroplæg, mundtlige elev-oplæg

Titel 3	Ulighed og ideologi (særfagligt i samfundsfag)
Indhold	<p>Kernestof: Bülow, Morten Winther m.fl. (2017): SamfNU C, Systime, Aarhus C Kapitel 2. identitetsdannelse og socialisering</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 1.1 ungdom - at skabe identitet <ul style="list-style-type: none"> - 1.1.1 Arv og miljø https://samfnuc.systime.dk/?id=151 (1ns) - 1.1.2 Socialiseringsformer https://samfnuc.systime.dk/?id=152 (3 ns) ● 1.3 Social arv og uddannelse https://samfnuc.systime.dk/?id=151 (3 ns) <ul style="list-style-type: none"> - 1.3.1 Kapitaler https://samfnuc.systime.dk/?id=159 (2 ns) - 1.3.2 De sociale klasser (1 ns) <p>Kapitel 3</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Afsnit 3.1 Ideologier (https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=165)(2 sider) <ul style="list-style-type: none"> - 3.1.1 De klassiske ideologiers grundantagelser (2 sider) ● Afsnit 3.2 Klassiske ideologier og andre ideologier (https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=166) <ul style="list-style-type: none"> - 3.2.1 Liberalisme (2 sider) - 3.2.2 Konservatisme (2 sider) - 3.2.3 Socialisme (2 sider) -

Supplerende stof:

Særkjær, Michael Bech, *Blev kriminel som barn: - I starten var det for at slukke smerten* Tv2 nyhederne 14. juni 2018 (2 ns)

Andersen, Signe Grandt: *Jeg vil aldrig føle mig hjemme på universitet, politiken* 20 maj. 2015. (2 ns)

Hoffmann-Hansen, Henrik: *Overblik: partierne i Danmark*, Kristeligt Dagblad, 05.05.19 (3 ns)

Frederiksen, Mette, *Mindre ulighed*, Socialdemokratiet.dk, 05-02-2020 (1 side)

Søren Pape: Ulighed er ikke et problem i Danmark, Avisen.dk, 1. feb 2019
(1 sider)

DF erkender: Vi kan godt ende med at stemme for øget ulighed, DR.dk, 11. dec 2017 (1 side)

Stein, Jakob, SF: *Mere retfærdig beskatning skal mindske uligheden*, Information 19-1-2019 (1 ns)

Vanopslagh, Alex, *Der vil heldigvis altid være ulighed i Danmark*, Alting.dk 7-11-2019 (2 ns)

Den besynderlige diskussion om ulighed, 05-02-2020, Venstre.dk (1 side)

Bekæmp uligheden, Enhedslisten.dk, 05-02-2020 (1 side)

Statistikker:

Hovedtal personindkomsterbefolkningsgennemsnit., Hentet fra Dst.dk Statistikbanken d. 14-1-2022. 0,5 ns

Gennemsnitlig ækvivaleret disponibel indkomst 1. Decil og 10. Decil., Hentet fra Dst.dk Statistikbanken d. 14-1-2022. (0,5 ns)

Relativ fattigdom over tid, efter varighed. Hentet fra Dst.dk Statistikbanken d. 14-1-2022. (0,5 ns)

	<p>Gini-koefficient i udvalgte lande (1988-2016), fra financial times. (0,5 ns)</p> <p><i>25-årige uden uddannelse efter forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet</i> fra Holm, Helle harbo, <i>unges uddannelse kraftigt påvirket af social arv</i>. Dst.dk 10-8-2012 (0,5 ns)</p> <p>Tabel 1.4: udvikling i gennemsnitlig disponibel indkomst, indkomstdeliciler. Fra: Caspersen, Sune og Damm, Emilie Agner, <i>'Sprækkerne i det danske samfund vokser sig stadig større'</i> Arbejdernes erhvervsråd, 1-2021(0,5 ns)</p> <p>Figur 1.6 Fra: Caspersen, Sune og Damm, Emilie Agner, <i>'Sprækkerne i det danske samfund vokser sig stadig større'</i> Arbejdernes erhvervsråd, 1-2021(0,5 ns)</p> <p>Berlingske barometer, Berlingske tidende 5. dec 2021.</p> <p>Film/video: Dilling, Lisbeth & Venge Nikolaj, 'En syg forskel', Dr.dk udgivet 23-5-2016 (6 sider)</p> <p>Podcast; Kjertum-Mohr, Zissel Astrid. <i>Zissel og eliten</i>, DR.dk 15-2-2020 (3 sider)</p> <p>Klip fra "Farvelfærd" (1 side)</p> <p>Anders "Anden" Matthesen om at stemme, stoffer, forbud, offermentalitet, mm. https://www.youtube.com/watch?v=ZjXlAcxUajU&feature=youtu.be&t=41</p> <p>Antal sider i alt: ca. 70 sider</p>
Omfang	ca. 12 lektioner af 50 minutter
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none"> ● At arbejde med ulighed som sociologisk og politisk problemstilling ● At arbejde med begreber og teori om socialisering og social arv med udgangspunkt i uligheden og fattigdom som case. ● At eleverne kender de politiske partier i Folketinget samt til deres mærkesager ● At eleverne kender de klassiske ideologier (menneskesyn, samfundssyn, syn på staten og markedet), og kan anvende dem og genkende dem i forskellige holdningstilkendegivelser ● At eleverne kan forklare værdi- og fordelingspolitik og placere de politiske partier efter dette

	<ul style="list-style-type: none"> • At eleverne kan diskutere hvordan ideologi kommer til udtryk i den politiske debat med udgangspunkt i debatten om ulighed <p>Begreber og teori</p> <ul style="list-style-type: none"> • Absolut fattigdom og relativ fattigdom (som oplæg til en diskussion om hvornår man er fattig) • Socialisering, Social arv, som teoretisk grundlag for en diskussion • De sociale klasser • Pierre Bourdieus teori om kapital, til at forklare og analysere hvorfor der findes social arv. • De klassiske ideologier og partierne med fokus på deres opfattelse af ulighed og fattigdom som et problem.
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning/ quiz /debat/individuel læsning/gruppearbejde/film

Titel 4	Islam (særfagligt emne i religion)
Indhold	<p>Kernestof: Lykke-Kjeldsen, Carsten m.fl.: Begrebsnøglen til religion - teori og metode, systime 2021:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kapitlet “Religiøse fællesskaber”, herunder afsnittet om “Majoritet og minoritet” - <p>Lene Madsen m.f.: Grundbogen til religion C. Systime, 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Afsnit islam i Danmark+ tabel 4.5 - kap 4: Dogmerne - Hvad tror muslimer på? - Islams hellige skrifter: hadith og koran (helligskrifter) - islams ritualer/de fem søjler (obligatoriske ritualer) - <p>Metode: indefra og udefra synsvinkel Podemanns ritual-mytemodel Ninian Smarts syv dimensioner</p>

Kitir, Deniz: Klassisk og moderne islam, systime [afsnit om helligskrifter](#) (Koranen og hadith)

Jacob Skovgaard-Petersen: Moderne Islam. Muslimer i Cairo. kap. 3:
Den hellige tid: Muhammed

Vestergaard, Gunvor: KulturNu - kulturmøder, ungdomskultur og integration, systime 2021:

- afsnit 5.6 "At vokse op med flere kulturer" med fokus på identitetsbegreberne: "ren identitet", "bindestregsidentitet" og "kreolsk identitet"

Filmklip fra youtube-kanalen, Religionsnorden "islam introduktion":
https://www.youtube.com/watch?v=yo9_9Cg8XJA

Supplerende stof:

- www.folkekirken.dk - undersøgelse af medlemstal i folkekirken
- "Skam" (tv-serie: DR TV), sæson 4, episode 1:
https://www.dr.dk/drtv/se/skam_57447
- Film: DR TV, "Mor, han er dansker" sæson 1, episode 2:
https://www.dr.dk/drtv/se/mor-han-er-dansker_147016
- Koranen:
 - Sura 53, vers 1-12
 - Sura 2, vers 255
- Hadith: Troens hovedpunkter
- Læreroplæg om islams formative periode
- Film: "Mecca Diaries", *Vice.com*,
<http://www.vice.com/video/mecca-diaries>
- Videnskab.dk, 02 oktober 2014: [Unge med indvandrerbaggrund er splittede mellem to liv](#)
- Natasjas "I Danmark er jeg født" (kulturmøder)
<https://www.youtube.com/watch?v=U5SvdDRr-Ts&feature=youtu.be> (2007)

Eleverne lavede et selvstændig research på overgangsritualer i forskellige religioner, de kunne bl.a. bruge denne artikel

<https://www.religion.dk/overgangsritualer#2-subheading>. Arbejdet endte ud i at alle grupper fremlagde et ritual efter Podemans ritualmodel og

	fremførte det som teater for klassen.
Omfang	ca. 16 % (12 lektioner)
Særlige fokuspunkter	<p>Kursisten skal opnå indsigt i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Den muslimske tro. - Islams formative periode - Muhammeds liv og betydning for islam. - De fem søjler. - islam som minoritetsreligion i Danmark, herunder kulturmøde og identitet <p>Kunne anvende religionsfaglige begreber som:</p> <ul style="list-style-type: none"> - indefra/udefra, Podemans ritual-mytemodel, Allah, Muhammed, de 5 søjler, trosbekendelse, bøn, almisse, faste og valfart, koran, hadith, sunna, - <p>Kunne bruge kultur- og identitetsbegreber ift. identitetsdannelse, når man har en etnisk minoritetsbaggrund og lever i det senmoderne samfund, herunder begreberne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - minoritet og majoritet - den rene identitet, bindestregsidentitet og kreolsk identitet - <p>Vurdere om et givet materiale anskuer islam indefra, dvs. fra en deltager-synsvinkel eller udefra, dvs. fra en ekstern, religionskritisk vinkel.</p> <p>Kunne redegøre for centrale religiøse fænomener i islam. Herunder hellige steder, bøn, koranens lovstof og hadith.</p> <p>Kunne gennemføre en tekstlæsning med a) analyse, dvs. karakteristik b) fortolkning</p>
Væsentligste arbejdsformer	Tekstlæsning, træne redegørelse og brug af faglige begreber til analyse. Læsning og analyse af hellige skrifter.

Titel 5	Klimakrise- flerfagligt forløb
Indhold	<p><u>Religion</u> Kernestof</p> <p>Biblen kap 1-3 Skabelsen og syndefald</p> <p>Dorthe Motzfeldt: Religion og etik, natursyn (holistisk og instrumentelt) https://religionoetik.systime.dk/?id=p152&L=0</p> <p>Begrebsnøglen til religion - teori og metode. Afsnit om Gudsopfattelse https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/?id=p137</p> <p>Michael Rothstein om at læse myter (myter som studiet af et samfunds normer) https://religion.systime.dk/?id=c1187</p> <p>Carsten Lykke -Kjeldsen (m.fl.) Begrebsnøglen til religion <u>Gudsopfattelser Begrebsnøglen til religion – teori og metode</u></p> <p>Lene Madsen m.f.: Grundbogen til religion C. Systime (2012) Myteteori. Myteteori (fra Grundbogen til religion C)</p> <p>Kathrine Haaning (m.fl.)Religionsportalen, Mytologi: Systime <u>Mytologi Religionsportalen</u></p> <p>Poul Storgaard Mikkelsen: Klimaetik og religion:(2020) Univers. Islam og Hinduismes syn på religion og klima: S. 131-141. https://classroom.google.com/u/0/w/NDQ0NDI1NDY1OTI3/t/all (nogle elever har arbejdet med Islam og andre med hinduisme)</p> <p>bogentilreligionc.systime.dk/index.php?id=294 (Hvad tror kristne på); https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=255 (ritualer)</p> <p>Begrebsnøglen til religion - teori og metode: https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/?id=p148&L=0</p> <p>Værktøjskasse: Værktøjskasse til at analysere religiøse kilder (a)</p> <p>Mette skov Hansen:" Hvad ved vi om Jesus?" (uddrag) 24. dec. 2017, Kristeligt Dagblad</p>

“Martin fandt friheden i fængslet” fra Jesusnet.dk
kristian Leth: Jagten på den kristne kulturarv 3:3 DR.dk [SE HER](#) (link fører til 1:3)

Supplerende stof

Religionsnorden, Kristendom basis 1 (11. min)

https://www.youtube.com/watch?v=Ii_tst8FglE

Klimaregion med fokus på Greta Thunberg: Kun for c-klassen:

Greta Thunberg: How dare you speech:

<https://youtu.be/Elv-c3ZTkYg> + “Er Greta Thunberg en klimaprofet?”

Religion.dk 20. feb. (2020)

<https://www.religion.dk/er-greta-thunberg-en-klimaprofet>

Fællesfaglig øvelse:

2 moduler hvor eleverne arbejdede med at besvare den fællesfaglige problemformulering for forløbet: *Hvilke årsager er der til de klimaproblemer vi ser i dag og hvordan kan vi løse dem?*

med inddragelse af artiklen: dr.dk, 28. marts 2022: Slut for i år: I dag har vi danskere brugt vores del af klodens ressourcer

Feltarbejde

Besøg af KFS. Kristne studerende der læste skabelsesberetningen og salme 8 fra salmernes bog med os og talte om deres eget syn på klima og kristendom.

Samfundsfag:

Kernestof:

Bülow, Morten Winther m.fl. (2022): SamfNU C, Systime, Aarhus C

- 7.1 Økonomisk sammenhæng og økonomiske mål (<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=147>) (3 sider)
- 7.1.1 Økonomiske mål og målkonflikter (<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=148>) (5 sider)
- 7.2.1 Makroøkonomisk politik (<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=180>) (1 side)
- 7.2 Økonomisk politik - kan vi styre økonomien? (<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=179>)
- 7.2.2 Finanspolitik (<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=181&L=0>) (3 sider)
- 7.2.3 Pengepolitik (<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=285&L=0>) (2 sider)
- 7.3.1 Strukturpolitik

<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=183&L=0> (1 side)

- 7.3.2 Arbejdsmarkedet (kun første afsnit) (1 side)

<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=184&L=0> (1 side)

Bülow, Morten Winther, Samfnu B, Systime 2022 ibog.

- 9.6.3 Hvordan får vi omstillet vores økonomiske vores økonomiske adfærd, så den bliver mere bæredygtig

<https://samfnub.systime.dk/?id=352>

Supplerende materiale:

Kirk, tøger m.fl.; *Hvad vil partierne med klimaet? Her er overblikket?*, Dr.dk 14.5.2019 (6 sider)

Vi når først Danmarks klimamål om 100 år, hvis vi fortsætter i dette tempo, Information, 15/3 2019

Nielsen, Jørgen Steen: buldrende økonomisk vækst varsler overophedning af klimaet, Information 15. marts 2021(2 ns)

Rasmussen, Mads Claus, *Overblik: Her er de vigtigste punkter i regeringens store klima- og energipakke*, Information 20. april 2022 (2 sider)

Sæhl, Marie *Her er det vigtigste, du skal vide om regeringens nye CO2-skat*, Dr.dk 20.4.2022

Statistikker

Produktion og BNP: 1 (0,5 side)

Forsyningsbalance, bruttonationalprodukt (BNP), økonomisk vækst fra statistikbanken. DST.dk 17-3-2022

Fuldtidsledige (netto) i procent af arbejdsstyrken, Økonomisk vækst fra statistikbanken. DST.dk 17-3-2022

Inflation i forhold til året før. Økonomisk vækst fra statistikbanken. DST.dk 17-3-2022

Den samlede udenrigshandel, *Import og eksport*, Statistikbanken, Danmarks Statistik 2022.

Den offentlige saldo i Danmark, Danmarks Statistik 2022- de nyeste tal slutter 2020 (1 side)

Udvikling i BNP og drivhusgasser fra danske økonomiske aktiviteter. Fra Statistikbanken. <https://www.statistikbanken.dk/DRIVHUS>

Klip:

Antal sider i alt: Ca. 45

Historie:

Kernestof:

Tekst om det traditionelle og det moderne samfund

Groth, Helle, *Energipolitik*, Systime 2022 ibog.

Kapitel 2.2 Oliekrisen i 1973: behov for energipolitik.

-Slaget om atomkraft. (1 ns)

“Industrialisering og urbanisering” i Ebbe Kühle *Danmarks historie i et globalt perspektiv* s. 145-150 og s. 211-214

“Den teknologiske baggrund” og “Arbejderne organiserer sig” og “Den industrielle revolutions globale perspektiver” fra *Industrialiseringen* Systime, i-bog

“De første elværker” fra

<http://www.oelgodbryghus.dk/historien-om-elektricitetsvaerket/>
(1 side)

Lærernote om årsagsforklaringer

Danskernes akademi dokumentar om velfærdsstatens historie:

<https://www.youtube.com/watch?v=s32s0n1ybX0> (del 1 og 2 - de første 20 min.)

Søren Hein Rasmussen, Peter Yding Brunbech, “Højkonjunktoren 1958-1973” på Danmarkshistorien.dk, 2009

“Oliekriserne og deres betydning for dansk økonomi 1973-1981” på

<https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/oliekriserne-og-deres-betydning-for-dansk-oekonomi-1973-1991/>

“Miljøpolitik til lands, til vands og i luften” (2012) fra

https://danmarkshistorien.lex.dk/Milj%C3%B8politik_til_lands_til_vands_og_i_luften

Kilder:

- “Fra Burmeister og Wains Jernstøberi” P.S Krøyer 1885.
- H.C. Andersen: Jernbanen, 1842, En Digters Bazar
- Johannes v. Jensen, Maskinerne, (1900-01) (uddrag fra: Tekstarbejde på tværs) Fra værket den Gotiske Renæssance (1900)
- Bønder i Hovedstaden. Erik Henningsen. 1887
- Louis Pio “Maalet er fuldt!” 1872
- Louis Pio “Fabrikarbejderne” 1871
- Tabel over befolkningstallet i Danmark i perioden 1801-1911.
- Foto fra københavnsk baggård cirka 1900
- Graf over CO2-udledning:
<https://ourworldindata.org/grapher/annual-co-emissions-by-region>
- “Vi tjener mere (1958)” fra *Billed Bladet* 1958
- *Socialdemokratiets valgplakater 1946. 1950 og 1960:*
<https://www.kvinfol.dk/kilde.php?kilde=620>
- “Lugten af kinesere” og “Et første indtryk af kineserne” fra *Introduktion til vor Tidsalder* Johannes V. Jensen 1915

Supplerende stof:

Film om dampmaskinen:

<https://www.youtube.com/watch?v=SMe83R--6VE>

Udklip med damptog

<https://www.youtube.com/watch?v=6mcDsY0TwcA&t=24s>

Historien om Danmark afsnit 8 “Grundloven, folket og magten”
minuttal 00.32 - slut

	<p>Klip fra tv-avisen fra bilfri søndag 1973: https://www.youtube.com/watch?v=NF64xletTy4</p> <p>P3 Essensen “Hvorfor har vi ikke atomkraft i Danmark?”: https://www.youtube.com/watch?v=NuVcoRG0vZ0</p> <p>Klip om globalisering: https://www.youtube.com/watch?v=yMEAKbNle0Y&feature=youtu.be</p> <p>Cheminova, Danmarkshistorien.dk</p> <p>Nielsen, Leif Hansen: Giftulykken i Simmersted, Sønderjyske årbøger 2016</p> <p>Tidslinje over Grindsted-forureningen, fra: http://grindstedforurening.dk/</p> <p>Filténborg, Emil og Weichardt, Stefan, '33 år efter Tjernobyl strømmer hviderussiske børn fortsat på hospitalet' Information, 18. juli 2019</p> <p>Tidsmaskinen, om supermarkeder, Cheminova og idoldyrkelse. DR2, 2017</p> <p>TV-avisen, (Om Grindstedværket) , 19 april 2018.</p>
<p>Omfang</p>	<p>Religion: ca. 17 % (14 lektioner) Ca. 27 lektioner (af 50 min)</p>

<p>Særlige fokuspunkter</p>	<p>Religion: Teori og metode:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● at blive introduceret til religionsfaget med fænomenologisk og sociologisk tilgang ● at aktivere en forforståelse for kristendom - fokus på skabelsen, syndefald og unge kristne i dag. ● at kende til to tilgange til religion: indefra- og udefra-synsvinkel ● Kende til kristendommens historiske opståen ● Myteteori ● Gudsopfattelser ● Elite/mainstream, engagement <p>Menneskesyn, gudssyn, natursyn, etik, frelse i kristendommen</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Natursyn: Holistisk og instrumentelt natursyn ● Gudsbegreb: Monoteisme og polyteisme; teisme og panteisme ● at kende til de kristne grundforestillinger ● Jesus som mytisk figur og som historisk person. ● at kunne analysere et ritual med udgangspunkt i Podemann-Sørensens ritual-myte-model ● Sammenligning med Inuitreligionens myte om havets moder og islam eller hinduismens natursyn <p>Samfundsfag: Eleverne kan:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Makroøkonomi (de økonomiske mål, målkonflikter, konjunkturbegrebet og de økonomiske kredsløb) ● Finans- penge- og strukturpolitik og kan diskutere hvilke økonomiske politikker, der kan anvendes under forskellige konjunkturer ● Ideologiske forskelle i økonomisk politik ● Bæredygtig økonomi <p>Fokus for forløbet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Grundlæggende forståelse af de økonomiske mål og økonomiske konjunkturer ● Økonomiske styring ● Målkonflikten mellem vækst og bæredygtighed ● Undersøge af forskellige politiske løsninger og deres økonomiske konsekvenser <p>Historie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Industrialiseringen ophav og herunder dampmaskinens betydning for den Dansk og verdenshistorisk udvikling
------------------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Årsagsforklaringer til industrialiseringen - Urbanisering og den nye arbejderklasse - Arbejderklassens betydning for den politiske og sociale udvikling i Danmark. (Velfærdsstaten) - Socialismen og socialdemokraternes opståen som en konsekvens af den teknologiske udvikling. - Ændring i vækstparadigmet fra 1950-60'erne til den begyndende miljø- og klimapolitiske bevågenhed i 1970-80'erne, med Ulrich Becks Risikosamfund som teoretisk ramme.
Væsentligste arbejdsformer	<p>Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/skriftligt arbejde</p> <p>besøg af unge kristne fra KFS</p> <p>fællesfaglig synopsisøvelse</p>

Titel 6	Køn og sex
Indhold	<p>Religion:</p> <p>Kernestof:</p> <p>Grundbogsmateriale:</p> <p>Lene Madsen m.f.: Grundbogen til religion C. Systime i bog 2022</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Hvad tror kristne på https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=294 ■ Fakta om kristendom https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=285 ■ Kristendommens historiske udvikling https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=289 ■ Den mytiske Jesus https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=288 ■ Kristendommens hovedretninger” https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=287 ■ Religionsnorden. (2017, June 9). <i>Kristendom basis1</i>. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=Ii_tst8FglE&t=468s (2 ns)

- 5 skarpe om kristne ritualer
<http://www.dr.dk/undervisning/mediaitem/urn:dr:mu:programcar:d:53fd6b2e6187a209143402c2> (brug unilogin)

Teorier og analysemodeller: (ca. 10 sider)

- Madsen, L. (2012). Grundbegreber (Elite og Mainstream, Jan Hjärpe). Grundbogen Til Religion C
[.https://grundbogentilreligionc.systime.dk/index.php?id=143#c982](https://grundbogentilreligionc.systime.dk/index.php?id=143#c982) (ca. 3 sider)
- Ritualteori (Podemanns model og Van Genneps model til overgangsritualer)
<https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=255#c961>
- Begrebsnøglen til religion – teori og metode.
<https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/?id=141> Jan Hjärpe (modernisme- traditionalisme, læsning af religiøse tekster; engagement)
- Systime. (2021). *Identitetsdannelse og religion - Anthony Giddens*. Begrebsnøglen til religion – teori og metode.
<https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/index.php?id=126#c245> (1 ns)
- Systime. (2021). *Sekularisering*. Begrebsnøglen til religion – teori og metode.
<https://begrebsnoeglentilreligion.systime.dk/index.php?id=162#c499> (1 ns)

Kilder(ca. 11 sider)

- Skabelsesmyterne: 1. Mosebog Kapitel 2, vers 1-25 (2 sider)
- Syndefaldsmyten: Mosebog kap. 3. 1-24 (2 sider)
- Bjergprædiken: Mattæus kap. 5 -7 (2,5 sider)
 - De ti bud: Mosebog, kap. 19 og 20 (3 sider)
- Den Barmhjertige samaritaner: Lukasevangeliet kap. 5 (0,5 sider)
- Jesus i NT- Bibelsteder fra Escaperoom: Markusevangeliet Kap 1, v. 1-13 (jesu dåb); Matthæusevangeliet Kap 4, v. 1-11 (Satan fristen Jesus); Lukasevangeliet Kap 5 v. 12-26 (Jes udfører mirakler); Matthæusevangeliet Kap 7, v. 12 (etik, gyldne regel); Markusevangeliet Kap 15, v. 1- 15 +v. 21-28 (dom og korsfæstelse); Markusevangeliet Kap 16, v. 14-20 (missionsbefalingen); Paulus' brev til Romerne kap 5. 12-21 (Jesus som modsvar til Adam)
- Grundlovens paragraffer om religionsfrihed og Folkekirke (religionslighed og frihed)

- 28. maj 2019 [Ny værdiundersøgelse: Flertallet af danskerne tror ikke på en straffende Gud](#)”
- DR 3. (2016). Homohelbredelsen. Dr.Dk. (ca.20 sider) https://www.dr.dk/drtv/program/homohelbredelsen_64979
- DRTV. (2021). *DRTV - Explainer: Hvorfor er abort truet i USA?* https://www.dr.dk/drtv/se/explainer_hvorfor-er-abort-truet-i-usa_250362 (2 ns)
- Systime. (2021a). *Den romersk-katolske kirke - præsten er en mand*. Religionsportalen. <https://religion.systime.dk/?id=668#c1279>
- Dr.dk. (2016). *Kvindekamp i Kirken*. Dr.Dk/Undervisning. <https://www.dr.dk/undervisning/mediaitem/urn:dr.mu:programcard:58525b2aa11fa0138c114f78> (10 ns)
- [TV-Avisen 29. august 2022](#) (debat om kvindelige præster)

Besøg på nationalmuseet med rundvisning og undervisning:

Sex gennem 300 år

Samfundsfag:

Kernestof

Samf C, systime Identitet i det senmoderne samfund (afsnit 2.4 adskillelse af tid og rum, udlejring af sociale relation, øget refleksivitet) (3 nms), nogle elever nåede også [Ziehe om formbarhed og frisættelse](#)

Bûlow, Helle Hauge m.fl., SamfNU B, Systime, 9-12 (3 s) -

Anna Storr-Hansen, Kia Ditlevsen, Tine Studstrup: 2017, Columbus, s. 62-63, 113-123

Grundforløb i samfundsfag - systime 2022

-Ideologiernes syn på frihed og lige muligheder.

Køn og ligestilling, 2017, forlaget columbus 62-63 eller

<https://grundforloebisamfundsfag.systime.dk/?id=134>

Marie Berg Carlsen: Populisme og identitetspolitik, forlaget Columbus

<https://docs.google.com/document/d/1ZGbDLftBWVgpLYq7uMNDLh0UljNmOyydE1UgLO37i1c/edit?usp=sharing>

Supplerende stof

søjlediagram over unge og stress fordelt på køn

Andel der føler sig stressede ifht. brug af sociale medier: [Institut for folkesundhedsvidenskab](#), 30. jan 2020

Debat mellem kønsforsker og biologi, Deadline, 10-06-2009 (1)

www.dr.dk/nyheder 08. MAR. 2017: Feminist og forfatter: Vi opdrager ikke piger og drenge ens (2)

BBC eksperiment <https://youtu.be/nWu44AqF0iI>
Statistik: Mænd og Kvinder fordelt efter fag, Dr.dk 2016
Middellevetid for 0-årige, fordelt på mænd og kvinder, 1970-2020. Danmarks statistik.
Dst, 2019: Diagram over mænd og kvinders andel af barslen
<https://www.dst.dk/da/Statistik/bagtal/2019/2019-01-25-barsel-til-faedre>
The race of life. Fra Youtube
https://www.youtube.com/watch?v=FBQx8FmOT_0
Selvfundne statistikker om køn - fundet af eleverne til empirisk underøgelse om der er ligestilling i Danmark.
tv2 17. aug. 2022,; Forslag om kønsskifte bliver kaldt vanvid og får opbakning
<https://pov.international/> 21.08.2022 Lær noget nyt om transkønnede børn og juridisk kønsskifte – eller bland dig udenom

Historie:

Kernestof

- Danmarkshistorien.dk: Kvindesagsorganisationerne og valgretsspørgsmålet, uddrag (3 ns.)
- Danmarkshistorien.dk: Sædelighedsfejden 1883-1887, uddrag. (5 ns.)
- Danmarkshistorien.dk: Rødstrømperne og den nye kvindebevægelse 1970-1985 (3 ns.)
- Danmarkshistorien.dk: Service- og velfærdssamfundets fremvækst 1960-1980, uddrag. (2 ns.)
- Danmarkshistorien.dk: Kvinde, kend din krop 1975- (1 ns)
- Danmarkshistorien.dk: Femø Kvindelejr 1971- (1 ns)
- Danmarkshistorien.dk: Barselslovgivningens udvikling i Danmark fra 1901- (1.5 ns)

Kilder

- Tale af Johanne Meyer ved Nordisk Kvindesagsmøde: 'Kvindens politiske valgret og valgbarhed', 1888. (4 ns.)
- Satiretegning af Georg Brandes, Bjørnstjerne Bjørnson og Elisabeth Grundtvig; Ravnene, 1887. (0.5 ns)
- Kvinde på cykel, foto fra 1895 (0.5 ns)
- Gallup, 1969: meningsmåling om fri abort. (1.5 ns.)
- Danmarks statistik: antal aborter i Danmark fra 1940-2012 (1 ns)
- Kristeligt Dagblad: "Jeg var 13 år, da jeg mødte et uopnåeligt Kropsideal på Instagram. Nu var jeg forkert og tyk", 2020. (1 ns)
- Billeder fra kussomaten:
<http://www.kussomat.dk/kkdkpix.html#http://www.kussomat.dk/kkdkpix.html>
- Div. forsider til "Kvinde kend din krop" gennem tiderne (3 ns.)
- Ligelønsloven, 1976 (1.5 ns)
- FOA: "Lønforskel mellem mænd og kvinder findes stadig", 2021. (1 ns.)
- Sang fra Femø-kvindelejr: "Du må få min kasserolle for jeg går". (1 ns.)
- Div. opslag fra Instagram-kontoen 'twerkqueenlouise'. (3 ns)
- Uddrag af samtykkeloven, 2021 (1.5 ns.)
- Danmarks statistisk: Antal opstillede kvinder til folketingsvalg, 1918-2019 (0.5 ns)

- Carl Ploug i Landstinget om kommunal valgret til kvinder, 1888 (2 ns)

- Plakat fra KAD's ligelønskampagne i 1973 (0,5)

Supplerende materiale

- Omvisning på Nationalmuseet om kvindekamp

- ret-raad.dk: "Her er de nye regler om øremærket barsel til mænd", 2022. (1.5 ns)

Faktalink:

- Ungdomsoprøret 1968, uddrag. (1.5 ns.)

- DR: Webfeature. "Første år med samtykkeloven":

<https://www.dr.dk/nyheder/webfeature/samtykkeloven>, 2022. (5 ns.)

Video og filmklip

- DR: Den sorte skole: Kvinders valgret:

<https://www.youtube.com/watch?v=hgHifJrfXik>

- DR: Historien om Danmark. Det svære demokrati, uddrag. (1 ns.)

- DR: Signe Molde på udebane. Danske abortmodstandere (3 ns.)

- Danmarkpåfilm.dk: "Rødstrømper - en kavalkade af kvindefilm" (3 ns)

- DR: Deadline interview med fjerdebølgefeministerne Emma Holten og Nikita Klæstrup, 2016. (2.5 ns.)

- DR dokumentar. Skam dig, Emma. 2016. (4 ns.)

Omfang	<p>Samfundsfag: ca. 27 lektioner á 50 minutter</p> <p>Historie: Ca. 24 lektioner á 50 minutter.</p>
Særlige fokuspunkter	<p><u>Religion</u></p> <p>Jesus som historisk person</p> <p>Jesus som Kristus i evangelierne (NT)</p> <p>Pagtstanken: Den nye og gamle pagt.</p> <p>Myteteori (kaos-kosmos-myte som paradigmatiske sandhed)</p> <p>Skabelsen af Adam og Eva og syndefaldet (syndsbegrebet, klassifikationsanalyse af kvindeligt/mandligt)</p> <p>Ritualteori: overgangsritual+ Podemann Sørensen's ritual- mytemodel</p> <p>Kristen etik: Den gyldne regel og det dobbelte kærlighedsbud, Næstekærlighed.</p> <p>De ti bud (GT) Bjergprædiken og den Barmhjertige samaritaner (NT)</p> <p>Abort som etisk problemstilling</p> <p>Kvindelige præster (skriftsyn - modernisme/traditionalisme)</p> <p>Sekularisering (stærke og halvstærke sekulariseringsteorier), affortryllelse.</p> <p>Senmoderne religiøsitet (Giddens)</p> <p>Samfundsfag:</p> <p><i>Er der forskel på køn og er det et problem?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrale kendetegn ved det senmoderne samfund - Anthony Giddens begreber om det senmoderne samfund - Sammenhængen mellem køn og det senmoderne samfund. - Begreber om socialisering og hvordan vi skaber vores identitet - Biologisk determinisme vs. socialkonstruktivisme - Ideologiernes syn på køn - identitetspolitik (højre og venstre) <p><u>Fra læreplanen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - identitetsdannelse og socialisering - de klassiske ideologier - politiske skillelinjer: værdi og fordelingspolitik - ligestilling mellem kønnene - kvantitativ og kvalitativ metode. <p>Historie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Feminismens historie i Danmark fra 1849 til i dag: Særligt fokus på første, anden og fjerde bølge-feminismen - Grundloven 1849: De 5 F'er, herunder særligt kvinders manglende stemmeret

	<ul style="list-style-type: none"> - Årsagsforklaringer bag kvinders stemmeret 1915, Rødstrømpebevægelsens opståen i 70'erne og fjerdebølgefeminismens opståen - Feminismens mærkesager gennem tiden. - Fokus på lovændringer, herunder stemmeret, fri abort, ligeløn, barsel og samtykke og deres konsekvenser - Feminismens aktivisme, herunder demonstrationer, flyers, Femø-lejr, bogudgivelser mv. - Diskussioner af feminismens betydning og omfang i dag
Væsentligste arbejdsformer	<p>Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde/ekskursion</p> <p>Synopsisøvelse</p> <p>Besøg på Nationamuseet Sex gennem 300 år!</p>

Retur til forside

Titel 7	Tyskland (flerfagligt)
Indhold	<p>Religion:</p> <p>Jødedom</p> <p>Lene Madsen m.f.: Grundbogen til religion C. Systeme i bog 2022</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fakta om jødedom https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=145 - Jødedommens historiske udvikling https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=146 - menneskesyn, pagter og kosher https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=204#c328 - Jødiske hovedretninger https://docs.google.com/document/d/1P6M8sChZy0pPwinvdz12QsKP7O4JQge6iJ0c28pvE0/edit?usp=sharing <p>Metode:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podemanns ritual-mytemodel - Ninian Smarts syv dimensioner - Jan Hjärpes model https://grundbogentilreligionc.systeme.dk/?id=143 <p>Allan Ahle og Lene Niebuhr Andersen (red): Horisont C - Grundbogen i religion, systeme</p> <ul style="list-style-type: none"> - Centrale ritualer i jødedommen

<https://horisontc.systime.dk/?id=167>

Antisemitisme

- ❖ Fordomstrappen: Fordom, stereotyp, fjendebillede
- ❖ Hvad er antisemitisme? www.folkedrab.dk, Dansk institut for internationale studier (4 sider)
- ❖ religiøs antisemitisme i evangeliserne
<https://grundbogentilreligionc.systime.dk/?id=288#c1252>

Nazisme som erstatningsreligion

- læreroplæg om forskellen på religiøs politik og politisk religion
- Politisk religion (uddrag) Carsten Bagge Laustsen (2011): "Religion og politik. Fire tilgange til et forskningsfelt", *Politica*, vol. 43. (2 ns)
- sekularisering

Jødisk identitet og integration

- "Majoritet og minoritet": Lykke-Kjeldsen, Carsten m.fl.: Begrebsnøglen til religion - teori og metode, systime 2021: Kapitlet "Religiøse fællesskaber", afsnittet om "Majoritet og minoritet"
- Integrationsbegreber (segregation, assimilation, integration). Samf på B s. 74-76
- Vestergaard, Gunvor: KulturNu - kulturmøder, ungdomskultur og integration, systime 2021:
 - afsnit 5.6 "At vokse op med flere kulturer" med fokus på identitetsbegreberne: "*ren identitet*", "*bindestregsideidentitet*" og "*kreolsk identitet*"

Kilder:

- Abrahampagten: [første Mosebog kap 17, 1-27](#).
- 5.mos kap 14: 3-21 (rene og urene dyr)
- De ti bud: Mosebog, kap. 19 og 20
- Jesus for Pilatus Matthæusevangeliet kap 27, 11-26
- "ecclesia og synagoga" (billedsøgning)
- propagandabilleder fra 1930'ernes tyskland
- Efter diktat i Folkeskolen "Jesus og Hitler" Walther Hofer: Nationalsocialismen - en dokumentarisk fremstilling. Hasselbalch, 1963.
- Uddrag af [Triumph des Willens](#)
- Unorthodox -1. afsnit (netflix serie 2020) (10 ns)
- "5 skarpe om jødedommen" DrKultur, 2014: (10 ns)
- Vellykket integration? interview fra religionsportalen <https://religion.systime.dk/?id=503#c4712>
- Film om kosher

<https://www.youtube.com/watch?v=lpdE1uVyVCg>

- film om pesach

<https://www.dr.dk/studie/religion/programmer-om-joededom#!/>

- Film om omskærelse

<https://www.dr.dk/studie/religion/programmer-om-joededom#!/>

Feltarbejde på studietur i Berlin.

- Denkmal für die ermordeten Juden Europas
/Holocaust-Mahnmal
- Sachsenhausen.
- Jüdisches Museum
-

Samfundsfag

Kernestof

Repetition af økonomi: Bülow, Morten Winther m.fl. (2022): SamfNU C, Systime, Aarhus C

- 7.1 Økonomisk sammenhæng og økonomiske mål
(<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=147>) (3 sider)
- 7.1.1 Økonomiske mål og målkonflikter
(<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=148>) (5 sider)
- 7.2.1 Makroøkonomisk politik
(<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=180>) (1 side)
- 7.2 Økonomisk politik - kan vi styre økonomien?
<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=179>
- 7.2.2 Finanspolitik
(<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=181&L=0>) (3 sider)
- 7.2.3 Pengepolitik
(<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=285&L=0>) (2 sider)
- 7.3.1 Strukturpolitik
<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=183&L=0> (1 side)
- 7.3.2 Arbejdsmarkedet (kun første afsnit) (1 side)
<https://samfnuc.systime.dk/index.php?id=184&L=0> (1 side)

Velfærdsmodellerne:

[Velfærdstrekanten](#)

- [Den residuale velfærdsmodel](#)
- [Den universelle velfærdsmodel](#)
- [Den selektive model](#)

Scheuer, Poul, Reformerne der ændrede Tyskland (2016), Gyldendal s. 4-6

Blinkenberg, Kåre. Samfundfag til HF, (2020), Systime

- samfundsfaglige metode, særlig fokus på afsnit [39.3 om undersøgelse af statistik](#)
- *27.3 Den selektive model (Uddrag 3 sider)*
- *28.1 Demografiske ændringer*

- 28.2 Økonomisk globalisering og udflytningen af arbejdspladser (2 sider)
- 28.3 Økonomisk globalisering og skat (3 sider)

Artikler og video

- Tyskland præsenterer "massiv" redningspakke som følge af energikrise
4. sep. 2022, Tv2.dk
- [Deadline fra 4. okt 2022](#)
- Horisont, Jobmiraklets høje pris, DR1, sendt: 11. september 2017
- Merkel - Mutti, magten & mændene. DR.dk
[https://www.dr.dk/drtv/program/merkel- -mutti-magten-and-maendene 273352](https://www.dr.dk/drtv/program/merkel--mutti-magten-and-maendene-273352)

statistik og modeller:

- Danmarks afhængighed af russisk gas (Mandag Morgen 7. marts 22)
- Fordelingen af energi i Tyskland, kilde: clean energy wire
- Udbuds- og efterspørgsmålskurve
- Statistik: Væksten i BNP per indbygger i euro (1995 PPP), Det tyske Rige, Vesttyskland, Østtyskland og det forenede Tyskland 1900-2010, fra: Nedergaard, Peter: Tyskland - Politik, økonomi og samfund, (2020), System 7.1 Tysk økonomi i tal.
- Tysk arbejdsløshedsstatistik 1999-2021
- Arbejdsløshed i Tyskland i perioden fra 1992 til 2019
- BNP vækst i procent i forhold til forrige år (Tyskland), Statistisches Bundesamt (Destatis), 2006-2021
- Andelen af børn under 3 år, der er institution, i procent 2013, Eurostat 2015, set i Undervisningsministeriet.
- tysk inflation Forbrugerprisindex tyskland 2006-2022 Statistisches Bundesamt (Destatis)
- ginikoefficient dk og Tyskland [figur 6.1.3](#)
- [figur 6.1.f](#) om skattetrykket i Danmark og Tyskland
- børn i institution i forskellige europæiske lande
- andel af lande med befolkning i lavindkomstgruppen
- 'Understøttelse ved ledighed i syv lande' Bjørn, Niels Henning, De Økonomiske Råds Sekretariat 2014 (uddrag, kun dk og tyskland)

Eleverne gennemførte en survey i Berlin om inflationens konsekvenser for befolkningen - og holdninger til hvem og hvad der kunne løse inflationsproblemet. Efterfølgende analyse af tal og forslag. Berlin-survey om tyskerne syn på stat og familie ([link](#))

Derudover har vi talt valg, partier, folketingsvalg og deltaget i paneldebat på skolen.

Historie

Kernestof

- Nedergaard, Peter: Tyskland - Politik, økonomi og samfund, (2020),

Systime. Kapitel 1.5 Tysk nationalisme (3 ns)

- Husted, Martin A.: Globalisering 1850-1914: Da verden blev mindre, iBog, Systime, 2022. (Uddrag 4 ns.)

- Bryld, Carl-Johan, Verden efter 1914 Grundtekst om 1. verdenskrig (4 ns)

Historieportalen:

-Weimarrepublikkens første svære år (3 sider)

-Faderopgøret (3 sider)

-Nazisme og holocaust kapitel 1 Adolf Hitler og Nazistpartiet (1 side)

-Nazisme og holocaust kapitel 1 Hitler bliver rigskansler (1 side)

- Bryld, Carl-Johan, Verden efter 1914 , Weimarrepublikkens svaghed (2 sider)

Overblik, s. 158-161

- Von Barner, Kai Otto, Den kolde krig (2021) Systime

- Kommunisten skaber den sovjetiske stat (1 side)

-Socialliberalisme og den klassiske liberalismes genkomst (1 side)

-Liberalismen (1 side)

-Den reelt eksisterende socialisme (1 side)

- Faktalink: Afslutningen på den kolde krig (1.5 ns)

Kilder

- Versaillestraktaten ,1919 Uddrag, (4 sider)
- De 25 punkter , N.S.D.A.P's partiprogram 1921
- Billeder der illustrerer:
 - Hyperinflationen 1923
 - Børskraket i 1929
 - Dolkestødslegenden
 - Kommunistisk plakat fra 1919, fra Rosalux.de
- Wannseekonferencen januar 1942, Eichmanns protokol Citeret fra "Vejen til Auschwitz", Lammers, Karl Christian, Gyldendal Uddannelse, 2000 (2 sider)
- SS.mands beretning fra udryddelseslejren Belzec - "Gerstein-rapporten Citeret fra "Vejen til Auschwitz", Lammers, Karl Christian, Gyldendal Uddannelse, 2000, s. 87. (2 sider)
- Uddrag: Befolkningens reaktioner på Nürnberg-lovene Karl Christian Lammers, Vejen til Auschwitz, Gyldendal: 2000, s. 59-62 (2 sider)
- En tysk skolepiges syn på jøderne, Historieportalen (1 side)
- Potsdamaftalen August 1945, SV.Aa. Bay, Sovjetunionen og vestmagterne 1945-1955, 1971 s. 49-53
- Churchill's tale i Fulton, USA 1946, SV.Aa. Bay, Sovjetunionen og vestmagterne 1945-1955, 1971 s. 49-53 (2 sider)
- 'Jeg kunne altid mærke, at Stasi var efter mig' Information 5. november 2014 (4 sider)
- Historiebrug og den kolde krig:
 - dr.dk: Mette Frederiksen kritiserer Lars Løkke for at kalde Enhedslisten kommunister (2019) <https://www.dr.dk/nyheder/politik/folketingsvalg/mette-frederiksen-langer-ud-efter-statsministeren-loeft-lige-niveauet>
- Tv2.dk: Del af Berlinmuren på rundtur i Washington med besked til Trump (2019): <https://nyheder.tv2.dk/udland/2019-11-09-del-af-berlinmuren-pa>

[a-rundtur-i-washington-med-besked-til-trump](#)

- Berlingske.dk: Tysk TV udråber Danmark til stikkerstat (2010):
<https://www.berlingske.dk/internationalt/tysk-tv-udraaber-danmark-til-stikkerstat>

- Faktalink: Putins war on Ukraine explained:
<https://faktalink.dk/titelliste/den-kolde-krig>

Supplerende materiale

- Diverse historiske kort over Tyskland og Europa(5 sider)

- Diverse Antijødisk propaganda (3 sider)

- Diverse Nazistisk propaganda (4 sider)

- Karakterark til rollespil om Versailles-traktaten (8 ns.)

- Tv2.dk: så svært var det at flygte over Berlinmuren:
<https://www.thinglink.com/scene/579663397625266178?buttonSource=viewLimits>

Video og filmklip

- Uddrag af dokumentar om krakket på Wall Street: *Hitlers brutale inderkreds, episode 3.* (1 ns.)

- Uddrag af dokumentar om Krystalnatten: *Hitlers brutale inderkreds, episode 4* (1 ns.)

- Vilde flugtforsøg over Berlinmuren, dr.dk (4 sider)

- HBO: Band of Brothers: Why we fight, uddrag (2 ns.)

- DDR's nationalsang: Auferstanden aus Ruinen, Youtube. com (1 side)

- dr.dk: Hovsa! Misforståelse satte gang i Berlin-murens fald (1 ns):
<https://www.dr.dk/nyheder/udland/hovsa-misforstaaelse-satte-ga>

	<p>ng-i-berlinmurens-fald#!/https://www.dr.dk/nyheder/udland/hovs-a-misforstaaelse-satte-gang-i-berlinmurens-fald#!/</p> <p>- dr.dk: Jens Nauntoftes reportage fra Berlin-murens fald (0.5 ns.): https://www.dr.dk/om-dr/alletidersdr/berlinmurens-fald-saadand-aekkede-dr-de-afgoerende-dage#!/</p> <p>- Historiens afslutning? Jeltsin og Clinton fulde til pressemøde (1 ns): https://www.youtube.com/watch?v=qkZeU4U9EyQ</p> <p>Studietur til Berlin</p> <p>Besøg i koncentrationslejren Sachsenhausen, STASI-fængslet Hohenschönhausen, Berlin-muren, Rigsdagen, Mindesmærke for Holocausts ofre mm.</p>
Omfang	<p>Samfundsfag: Ca 30 lektioner á 50 min.</p> <p>Historie: Ca. 24 lektioner á 50 min.</p>
Særlige fokuspunkter	<p>Religion:</p> <p>Kursisterne skal opnå indsigt i</p> <ul style="list-style-type: none"> ● De forskellige jødiske retninger (ultraortodoks, Konservativ og reformjødedom) ● De vigtigste Jødiske ritualer (Shabbet og Brit Milha) ● Viden om den jødiske identitet og hvad det vil sige at være dansk / tysk jøde i dag. ● Viden om de forskellige antisemitiske bølger. og de tre forskellige typer af antisemitisme: - Politisk, religiøs og socioøkonomisk antisemitisme ● Senmoderne religion - og begreberne dertil ● Billedanalyse ● Religiøsitet i det senmoderne samfund ● Luthers antisemitisme <p>Samfundsfag:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ forklare de tre velfærdsmodeller og sammenligne dem ■ komme med konkrete eksempler på, hvordan velfærdssystemet spiller en rolle for det enkelte menneske ■ Hvilken særlig udfordring Tyskland stod/står med i forhold til økonomien

	<ul style="list-style-type: none"> ■ Genforeningen af Tyskland og økonomiske konsekvenser ■ De økonomiske mål med fokus på inflation ■ Det økonomiske kredsløb? ■ Konjunkturer ■ Lav- og Højkonjunktur ■ Finanspolitik Ekspansiv/kontraktiv ■ Pengepolitik Ekspansiv/kontraktiv ■ Demokrati og valg <p>Historie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tyskland samling - Repetition af 1. Verdenskrig med fokus på Tyskland - Årsagsforklaringer og konsekvenser v. Versailles - Weimar-Tyskland og dens problemer (dolkestødslegenden, børskrak, inflation osv.) - Fokus på årsagerne til Hitlers magtovertagelse - Det nazistiske verdensbillede - Holocaust og forbrydelser mod menneskeheden - Konsekvenserne af Tysklands nederlag. - Opdelingen af Tyskland med henblik på kommunisme og kapitalisme - Den kolde krig med fokus på Tyskland, særligt Berlinmuren - Fokus på historiebrug, den kolde krig og Berlinmuren i Tyskland, USA, Danmark og Rusland i dag
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<p>Klasseundervisning/virtuelle arbejdsformer/projektarbejdsform/anvendelse af fagprogrammer/skriftligt arbejde/eksperimentelt arbejde/egen survey/studietur til Berlin</p>